

Het heksenboek van Ellie Briar

A.G. Slatter bij Boekerij:

Het lied van de zee
Het heksenboek van Ellie Briar

A.G. Slatter

HET HEKSENBOEK
VAN ELLIE BRIAR

Vertaald door H.C. Kaspersma

ISBN 978-90-492-0530-0

ISBN 978-94-023-2473-0 (e-book)

NUR 334

Oorspronkelijke titel: *The Briar Book of the Dead*

Vertaling: H.C. Kaspersma

Omslagontwerp: Titan Publishing Group, bewerkt door DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © Shutterstock

Zetwerk: Pier Post

© 2024 A.G. Slatter, published by arrangement with Titan Publishing Group Ltd.

© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor Lulu, de ondeugendste kleine Ierse terriër, alledaagse boerderijhond, vreetzakje, trouwe vriend, die zo ontzettend wordt gemist, voor eeuwig en altijd de beste hond ooit.

I

Mijn oudtante snijdt met het mes in mijn pols.
Maud bedoelt het goed.
Ik vang een glimp op van mijn nichten en grootmoeder, die achter haar staan, niet te dichtbij, vier figuren die elkaar proberen te verdringen om het beter te kunnen zien. Hopend het moment mee te maken dat wat moet gebeuren, gebeurt. We zijn allemaal even zenuwachtig – de goden weten dat de anderen zichzelf al een tijd geleden hebben bewezen. Als achtjarige ben ik een laatbloeier.

We zijn omgeven door de stenencirkel, de heilige plek, diep in het woud. Als het gaat gebeuren, zal het – móét het – hier gebeuren. Boven me is de lucht helderblauw, midzomers warm. Onder me het koele, egale oppervlak van het zandstenen altaar. Vogelgezang, het gemompel van mijn nichten, het gerinkel van de zilveren chatelaine die Maud om haar middel draagt, onze grootmoeder Gisela die de naam van haar zus roept.

Maar helaas: niets.

Nog steeds niet.

Mijn onderarm zit vol sneeën, de meeste oppervlakkig, stuk voor stuk rood. Ik voel geen pijn en spoor oudtante Maud aan, omdat ik net als zij geloof dat wanneer ik maar genoeg bloed afsta om de rode prijs te betalen, mijn magie zich – eindelijk – zal manifesteren. Dat ik net zo word als mijn familie. Dat ik erbij hoor.

En ze snijdt nog een keer – een beetje te hard uit frustratie – en ik denk dat het deze keer gelukt is, omdat ik nogal duizelig word. De menhirs beginnen te draaien, ik ben zo licht als een veertje, stijg op, vlieg, en eindelijk – éindelijk! – ben ik dan een heks.

Maar ik hoor Gisela niet meer roepen; ze schreeuwt nu en klinkt absoluut niet opgelucht. Ze klinkt panisch. ‘Te diep, Maud! Ze bloedt te heftig!’

En van de dagen die daarop volgen kan ik me niets meer herinneren, niets behalve de diepe, bittere teleurstelling, wetende dat ik weer heb gefaald.

De herfstzou schijnt zachtjes op mijn gezicht, kleurt mijn dichte oogleden rood, en het litteken op mijn pols voelt als een dik stuk zijde onder mijn vingertoppen.

Zo'n diepe snee, die nu niet minder zichtbaar is dan elf jaar geleden. Die daad had geen kwade bijbedoelingen – voor het grootste gedeelte dan – maar het niveau van misnoegen door mijn tekort aan ‘ontwikkeling’ liep erg hoog op. Ik geloof dat Maud een poging deed om iets uit me te choqueren. Of iets in me. Om de magie op te wekken die vlak onder mijn huid hoort te zitten, of in mijn botten, of in de wortels van mijn lichtbruine haar – maar die miste blijkbaar in alle delen van mijn lichaam.

Het dient als een herinnering aan mijn basale gebrek, dat ribbeltje gehelede huid; haastig gefikst met de nette hechtingen van mijn nicht Eira, al is ze slechts één jaar ouder dan ik – want alles is een gelegenheid om iets te leren – maar haar magie was nog niet sterk genoeg om geen litteken achter te laten. Mijn familieleden maken elke ochtend kleine sneetjes in hun armen, handen en dijen om een klein beetje bloed te laten vloeien, de rode prijs te offeren, het scharlakenrode betaalmiddel voor alle magie die ze die dag gaan

gebruiken. Een ritueel waarbij ik voor eeuwig ben buitengesloten.

Achter de heggen die om het Briarhuis staan bruist Silverton op zijn gebruikelijke middagtempo, dat speciale soort gekabbel in een stadje met tweeduizend inwoners. Mensen doorlopen hun dag, werken hard, bereiden zich voor op wat er komt. Op het leven. Op morgenavond. Ik niet. Niet op dit specifieke moment, nee.

Ik denk aan oudtante Mauds kleine kantoor, met planken vol kasboeken, regels en reglementen en procedures, patentbrieven van de gilden, vergunningen en aanvraagformulieren voor verscheidene activiteiten, censuur- en acclamatieverslagen, kaarten, roosters voor onderhoud van het dorp, lijsten met burgers en hun zaken en wat ze de Briars verschuldigd zijn, lijsten met inwoners die van de opslagplekken in de tiendschuren gebruik willen maken, en wat anderen in die schuren opgeslagen hebben liggen. Alles gecategoriseerd en om door een ringetje te halen zo netjes, notitieblokken en pennen die kaarsrecht naast elkaar liggen op een grote onderlegger, twee bureaulampen met gebrandschilderd glas, perfect symmetrisch tegenover elkaar geplaatst op de hoeken. En haar grimoire met groen-gouden, lederen omslag die op de uit hout gesneden lessenaar ligt in een hoek van de kamer – onder een laag stof, dat wel, want ik heb die niet meer aangeraakt sinds haar dood. Ik doe mijn best om de kamer in dezelfde staat te houden als waarin Maud hem heeft achtergelaten.

Een perfect kantoortje voor een rentmeester.

Het kantoortje dat nu zo ongeveer een half jaar van mij is en dat me de weken en dagen vóór morgenavond helemaal heeft opgeslokt. Daarom maakte ik gebruik van de kans – toen de klerk van de bankier het bericht kwam brengen dat meneer Aberwyn onwel was geworden, en konden we misschien een nieuwe afspraak plannen? – om naar buiten te glippen en me te verstoppen in dit hoekje van de tuin. En om na te denken over mijn faliekante mislukking, waarvan ik me afvraag of die zal leiden tot een Vreselijk Ding.

Het was tien volle minuten heerlijk rustig en stil, tot er boven me vogelgeschreeuw klonk, dat vrijwel onmiddellijk werd gevolgd door een roep van grootmoeder Gisela. Aan de helderheid van het geluid te horen kan ze alleen maar buiten op de veranda hebben gestaan.

‘Ellie Briar, waar zit je?’

Ik blijf zo stil mogelijk zitten, verroer me niet. Gisela mag dan wel een heks zijn – dé heks – ze is niet alwetend en kan niet door heggen en muren heen kijken, en de aanwezigheid van mensen die zo hun eigen redenen hebben om uit haar zicht te blijven kan ze ook niet aanvoelen.

‘Het heeft geen zin je te verstoppen, Ellie Briar.’ Ze mompelt erachteraan: ‘Ik weet toch wel waar je woont.’

Dat klopt.

Toch blijf ik mijn mond houden. Uiteindelijk hoor ik het geklikklak van haar voetstappen en een deur die dichtgaat. Mijn vingers raken mijn litteken weer aan. Ik dwing mijn spieren te ontspannen en leun achterover op het bankje. Nog vijf minuten, denk ik, en ik reken uit hoeveel tijd ik nog kan rekken. Tien. Maximaal een kwartier.

‘De brieven,’ begint grootmoeder Gisela, maar ik heb dit allemaal al eens gehoord en staar uit het raam van de bibliotheek.

De uil is groot, heeft een camouflage van een zandkleurig kantpatroon dat is afgewerkt met goud en veren die zo fragiel lijken als spinnenwebben. Mijn grootvader zei eens, tijdens een van de zeldzame momenten dat hij iets interessants te vertellen had, dat uilen geen olie hebben op hun veren; daardoor is hun vleugelslag stil, ten nadele van muizen, konijnen en zelfs lammetjes. Dit exemplaar is vroeg uit de veren, en zit in de taxusboom die te dicht naar het huis is gegroeid. Ronde ogen in een onbeschreven, prachtig gezicht. Hij

ziet me door het openstaande raam, rilt, zet zijn borst op, doet een wrevelig klein dansje op de tak. Gaat er echter niet vandoor, strijkt rustig zijn veren glad, staart me hooghartig aan. Hij mag hopen dat Nia niet rondloopt met haar jachtboog.

‘De brieven,’ herhaalt grootmoeder Gisela luid van achter haar bureau, ‘zijn zéér belangrijk. Daarmee hou je de kerkelijke wolven buiten de deur. Als ik er niet meer ben moet je ermee door blijven gaan.’

‘Uuh.’ Achter me is een kamer vol boeken (die veel interessanter zijn dan de boeken in het kantoor van de rentmeester ernaast), en de grootmoeder van wie ik zoveel houd is daar ook – degene die me heeft opgevoed – maar ik staar uit het grote, brede raam omdat ze kletst over zaken die ik niet wil bespreken.

‘Ellie, ben je er wel bij met je aandacht?’ Een scherpe toon, iets wat ik maar zelden hoor, omdat ik doorgaans – in tegenstelling tot een paar anderen hier in huis – volzaam en gehoorzaam ben. Voornamelijk omdat ik het gevoel heb dat ik moet compenseren voor wat ik mis.

‘Niet echt, nee.’ Een eerlijk antwoord dat Gisela aan het lachen maakt. De zware stoel van gepolijst ebbenhout schraapt over de vloer – het is bijna een troon te noemen, met rozen en appels die langs de gekromde rugleuning zijn uitgesneden – en dan hoor ik haar lichte, maar ferme voetstappen op me afkomen.

‘Mijn moeder,’ zegt Gisela op liefhebbende toon, ‘stond erop dat je beleefd bent naar uilen, omdat die meer kunnen zijn dan ze op het eerste gezicht doen vermoeden. Ze had het niet op gedaantewisselaars – onbezonnen wezens die zichzelf en anderen vroeg of laat de dood in jagen – en je wist maar nooit met wie je te maken had tot ze zichzelf onthulden. Uilen, zei ze, zijn wijzer dan de meeste wezens, maar het zijn ook kennisdieven. Als je bij een uil in de buurt bent kun je je maar beter keurig gedragen, tot je zeker weet of ze vanbinnen net zo gevleugeld zijn als vanbuiten.’

Fatsoenlijke heksen, zegt Gisela altijd, nemen nooit een andere gedaante aan – hoewel ik ook weleens over heksen heb gelezen die dat wél doen – en gedaantewisselaars zijn op z'n hoogst verre nichten van ons, over het algemeen zonder aangeboren vermogen om spreuken uit te spreken. Zij lijken te veel op de beesten waarin ze veranderen, hebben de neiging om te vechten of vluchten en nooit een middenweg te zoeken. Als resultaat daarvan worden ze snel betrapt.

En toch komen zij meer in de buurt van ware heksen dan ik.

De uil werpt ons een laatste vluchtige blik toe – op een vreemde manier geïrriteerd – ontvouwt zijn vleugels en vertrekt, waarbij zijn enorme vleugelslag wat groene blaadjes doet opwaaien. Ik voel een steekje jaloezie, al kan ik niet precies zeggen waarom. Is het zijn vrijheid? Dat hij misschien een andere gedaante kan aannemen? Ik duw de steek weg, schuif die op het hoopje jaloezie die ik voel voor andere dingen hoewel ik weet dat dat nutteloos en onzinnig is, en kijk de vogel na. Boven onze voortuin, boven de hoge heg, daarna boven het marktplein, waar het wemelt van de klanten, kraamverkopers en winkeleigenaars die bezig zijn rond de fontein en het bronzen standbeeld van de Drie Gebroeders Beer. Boven de daken van de winkels (slagerijen, bakkerijen en kaarsenmakerijen), de daken van andere ondernemers zoals advocaten en doodskistbouwers, stoffenhandelaren en timmerlieden, kleermakers, parfumerieën en juweliers, en de kerk, het gemeentehuis, de bank, de papiermolen en een van de graanmolens, de smidse en de theehuizen en cafés. De grote huizen van grijze steen en zwart hout met dikke, glanzende ramen, de kleinere huizen en dan nog kleinere, tot hij bij de hutjes aan de rand van Silverton komt, waar het dorp overloopt in velden en het bos dat de stenen cirkel herbergt. De uil, niet veel meer dan een stipje nu, blijft doorvliegen, diep de bergen in, waar de rivier begint. Ik stuur mijn wrokgevoelens mee op zijn rug, opdat die maar ver bij me vandaan worden gebracht, in een ravijn storten en ergens verloren raken waar ik ze nooit meer terug kan vinden.

Mijn grootmoeder geeft me een schouderstootje en knikt naar beneden. Een klein, net figuurtje sluipt van Prothero's in Butchers Byway de hoek om en loopt Eldin's Bakery in. Beres Baines in een felroze jurk, met een zware rieten mand aan haar arm waarin allerlei lekkers ligt. Niet voor het festival, vermoed ik, maar om de eetlust van een bepaald persoon weer aan te wakkeren.

Mijn maag draait zich om. Ik ga het nog één keer proberen; nog één keer voordat ik toe moet geven dat het niet gaat lukken en ik met Audra ga praten. Om haar om hulp te vragen.

Gisela trekt de ramen op een kiertje, niet helemaal dicht, en de robijn ter grootte van een duivenei aan haar ringvinger glinstert – niet de belofte aan een echtgenoot, maar aan haar familie en huis. Het symbool van de Briarheks. Er brandt een vuurtje in de haard, maar grootmoeder krijgt het steeds kouder. Een teken dat haar tijd ten einde loopt, al zouden we het liever anders zien. We moeten ons voorbereiden, blijft ze maar zeggen, op het heengaan van het oude en de inluiding van het nieuwe; al staan we er allemaal op dat ze nog vele jaren onder ons blijft. Dat is ook meteen de reden dat ik zo'n hekel heb gekregen aan dit soort gesprekken, dit soort voorbereidingen voor als ze er niet meer is. Gisela wil dat ik rekening houd met dingen die ik niet kan veranderen. En om eerlijk te zijn is het verlies van mijn oudtante Maud nog veel te vers.

'Kan ik ervan uitgaan dat je weer luistert, nu die prachtige afleiding is vertrokken?' vraagt Gisela op milde toon.

Ik glimlach. 'Natuurlijk, grootmoeder. De brieven.'

Het is alleen elke keer zo dat als Gisela over de brieven begint, ik me verloren en onzeker voel. Het getik van de grote staande klok in de hoek helpt ook niet mee, dat voelt eerder als een geheugensteuntje. *Tempus fugit.*

'Luister en huiver, Ellie Briar. Wat Maud dan ook vergat of naliët, de brieven stuurde ze áltijd.'

En ze werd zo gul beloond voor haar ijver.

Gisela perst haar lippen op elkaar alsof ze mijn gedachten kan horen, en gebaart vervolgens naar de bank. Die biedt een comfortabele plek voor vier personen en staat op het midden van een kleurrijk tapijt dat versleten is door te veel voeten; tot er pas echt gaten in gaan verschijnen wordt een vervangend kleed als overbodige uitgave gezien. Alsof we paupers zijn. We gaan zitten en ik knik om haar te laten zien dat ik alles heel serieus neem, zoals elke keer wanneer ze het over Maud en de epistels heeft. Ze vertelt eigenlijk nooit andere dingen over haar zus.

‘Heb je geoefend?’ Onbewust trekt ze aan haar lange, dunne vingers. Aan de chatelaine die ik om mijn middel draag (en die ooit van Maud was, maar in tegenstelling tot haar draag ik hem een slag opzij en heb ik hem in mijn zak gepropt zodat het gerinkel me niet verraad), hangt een kleine, zilverkleurige flacon met een balsem. Ik pak haar hand; het smeerseltje helpt haar artritispijn te verzachten. Terwijl ik haar vingers masseer voel ik haar bloed warmer worden onder haar papierdunne huid. Ze glimlacht. ‘Dank je wel, lieverd. Maar heb je geoefend?’

‘Natuurlijk. De laatste paar brieven moest ik van Maud schrijven. Zij vertrouwde me.’

De brieven vormen een halfjaarlijkse ergenis. Verslagen aan de aartsbisschop van Lodellan, geschreven in het handschrift (of een geweldige representatie daarvan) van Pater Tobias, de laatste godstrawant die Silverton met zijn aanwezigheid verblijdde. Hij was, tussen haakjes, ook mijn grootvader en voor langere tijd Gisela’s minnaar. Dat soort verslagen verzekeren de hoge piefen van de kerk ervan dat de Briars zich gedragen. ‘Wees niet bang, grootmoeder. Ik heb een goede training gehad en kan heel secuur plannen. Ik mag dan geen heks zijn, maar ik ben een pientere rentmeester. Ik zal niet falen, en de rest van de taken die ik krijg zal ik ook niet verprutsen.’ Ik klink mopperig. Ik ben ook mopperig.

Ze glimlacht en is nog steeds prachtig, met haar zilverkleurige

haar en violetblauwe ogen, hoge, scherpe jukbeenderen, geen spoor-
tje van een rimpel om haar mond en geen teken van verval op haar
tanden. Hoewel geen van ons er gewoontjes uitziet kan alleen Audra
haar evenaren qua schoonheid.

‘De reden dat ik zo door blijf hameren, lieverd, is omdat juist
dése taak ervoor zorgt dat we veilig blijven. Je bent verstandig, maar
ook koppig, en als het zover is moet je nicht op je kunnen rekenen,
Ellie. Audra mag dan vele talenten hebben, administratie behoort
daar níét toe. Ze kan een heethoofd zijn, zoals je maar al te goed
weet, en een tikkeltje autocratisch’ – *een tikkeltje?* – ‘maar ik ben
haar aan het trainen in leiderschap. Audra heeft haar wilde haren
verloren en is er klaar voor om te settelen. Desondanks ben jij dege-
ne die Silverton draaiende moet houden. Men moet weten dat haar
krachten in dienst staan van hun veiligheid, maar jij bent degene die
hun levens draaglijk gaat maken.’ Ze schraapt haar keel, corrigeert
zichzelf: ‘Dat dóé je al. Je hebt op bewonderenswaardige manier het
stokje van Maud overgenomen.’

Als het zover is, zullen wij nichten (Nia, Eira en ik) gehoor moe-
ten geven aan Audra’s wil, net zoals degenen vóór ons gehoor moesa-
ten geven aan grootmoeders wil, en ga zo maar door, terug naar de
tijd dat Gilly Briar de allereerste Briarheks was. Als het zover is, zal
ik me uitsloven en net zo weinig erkenning krijgen van Audra als
Maud van Gisela. Maar nu Maud niet meer leeft, prijst Gisela haar
zuster tot in het excessieve. Ik ben de rentmeester en ik zal dienen
zonder een sprankje lof. Misschien zou het niet zo erg zijn als Audra
niet altijd al het lievelingetje was geweest...

Ik houd van haar en weet dat ik niks aan wrok heb, omdat ik
sowieso al nooit de Briarheks zou kunnen worden – niet zonder
een bovennatuurlijke kracht. Ik kan heel goed elixers brouwen en
medicijnen maken, mijn poedertjes krijgen de koorts onder de knie,
genezen hoofdpijn en hoestbuien, versnellen het herstel en kunnen
zelfs voorkomen dat de meest zieke mensen worden meegesleurd

naar de dood. Maar wat mijn intentie ook is, hoe nauwkeurig ik een spreukenritueel ook opvolg, ik kan geen enkele betovering voor elkaar krijgen, ik kan geen wonderen verrichten, goed of slecht, klein of groot.

Er zit geen vonkje magie in mijn botten.

Gisela gooit het over een andere boeg: ‘Heb je het gehoord, Ellie? Edgars verhaal van vanochtend?’

De ketellapper – of ‘Meneer de Handelaar’, zoals hij graag genoemd wordt – had een anekdote verteld toen hij zijn waren uitspreidde op onze keukentafel; bijzondere, mooie dingen uit verre oorden. Gisela is dol op verhalen over godvrezenden die tegenspoed voor hun kiezen krijgen: brand in een abdij waar gretig geld wordt verzameld terwijl de boeren honger lijden; een hoge prelaat die een preek geeft over hel en verdoemenis terwijl de kathedraal instort; het paleis van een bisschop dat wordt overspoeld door een ratten- en sprinkhanenplaag (‘Daar zit iemand van onze soort achter, let op mijn woorden!’). Het liefst hoort ze er eentje over een allesverpletterende catastrofe, zoals de anekdote die Edgar vertelde.

Het klooster van Saint Ogg’s-of-the-Way (ver hiervandaan, dicht bij het dorpje Jago’s Rise) weigerde alles wat vrouwelijk was binnen te laten, zij het mens of dier. De kippen, geiten en ganzen, de zeugen, koeien, oaien en merries werden allemaal buiten het terrein opgehokt en verzorgd door drie leken uit het nabijgelegen dorp, zodat de heilige broeders niet besmet zouden raken door contact met het vrouwelijke. Toen het gerucht de ronde deed dat er een wrede bende bandieten de regio naderde, gingen de dorpelingen naar het klooster om asiel te zoeken. Mannen en jongens werden binnengelaten; vrouwen en meisjes moesten buiten blijven in afwachting van de onvermijdelijke verkrachtingen en moorden die met zulke gebeurtenissen gepaard gaan – want medelijden was geen reden voor de monniken om de regels aan te passen.

Toch gebeurde er iets onverwachts: de schurken en schavuiten

hadden andere ideeën, wellicht omdat ze zelf vrouwen waren. Ze waren voor vergelding gekomen – het klooster was berucht omdat de monniken gratie verleenden aan moordenaars, verkrachters en mannen die hun eigen kinderen verloochenden – en deze vrouwen kwamen met vuur. Terwijl het klooster tot de grond afbrandde met iedere harteloze monnik, iedere verraderlijke man en jongen nog binnen, kwam de leider van de bandietenbende met een voorstel voor iedereen die buiten aan haar lot was overgelaten: *Sluit je bij ons aan.*

En als we dat niet doen? vroeg een van de kersverse weduwes.

De bandietenleider haalde haar schouders op. *Dan niet. Doe wat je wilt; maar als je per se weer wilt trouwen, wees dan wat kieskeuriger.*

De troep overvallers, vertelde Edgar, werd die dag sterk uitgebreid.

We moesten allemaal hard lachen en Audra had het verlies van priesterlevens een goed begin genoemd.

‘Ja, grootmoeder, ik heb het verhaal net zo goed gehoord als jij. Ben je alweer vergeten dat ik naast je zat? Gaat je geheugen zo snel achteruit?’ vraag ik op olijke toon en ze geeft me een pets op mijn pols.

‘Mijn punt, grapjurk, is dat je maar nooit weet wat de toekomst brengt, en dat wat vanuit het ene standpunt lijkt op een gegarandeerde dood, vanuit een andere hoek misschien verlossing is.’ Ze slaakt een geërgerde zucht.

‘Edgar zei ook dat er geruchten gaan over ándere bandieten die hun kamp opmaken in de bossen, niet ver ten noorden van óns,’ merk ik op. ‘Ik stel voor dat we verkenners...’

‘Ik zal het met Nia over verkenning hebben.’ Ze steekt een vinger omhoog. ‘Goed, de brieven...’

Ik draai met mijn ogen.

‘Ellie Briar, jij bent de enige die ik deze taak kan toevertrouwen. Ik heb jullie allemaal bijgebracht jullie plicht jegens je familie, de

Briarheks en het dorp in acht te nemen. Beloof me dat je je niet zult ondersteunen, in alles.’

Ik zou simpelweg ‘Ja’ moeten antwoorden, maar in plaats daarvan kies ik ervoor om de snotneus uit te hangen: ‘Zolang dat lukt, ja.’ En zij, die mijn stem langer kent dan mijn eigen moeder deed, hoort dat ik de verplichting als een strop om mijn nek voel hangen.

Gisela laat haar oogleden zakken tot er nog slechts twee violetblauwe spleetjes te zien zijn. ‘En waardoor zou het je dan níét lukken?’

‘De dood,’ zeg ik provocerend. En dan geef ik toe: ‘Liefde. Een huwelijk.’

‘Ellie...’ Gisela trekt een pijnlijk gezicht; ze laat haar hoofd achterover zakken en haar zilverkleurige haar valt langs haar schouders. Ik tel af tot ze me doordringend aan gaat staren. Het is een soort optreden dat ik haar vaak heb zien uitvoeren (niet altijd direct naar mij gericht) en ik ben inmiddels alert op de nuances. ‘Ellie, die jongen...’

‘Hij is degene die ik wil,’ verklaar ik, maar voeg er wat minder zeker aan toe: ‘en hij wil mij ook.’

‘Is dat zo?’ wil ze weten. ‘Heeft hij alleen oog voor jou? Of ben je te druk met verliefd zijn om te merken dat hij ook naar anderen kijkt? Verdrink je in zijn ogen, Ellie Briar, als hij aan het verdrinken is in die van iemand anders?’

Ik word overspoeld door een koud gevoel en ik haat haar. Jaren van aanbidding en loyaliteit, verdwenen binnen een paar seconden, en ik heb het gevoel dat ik nooit meer van mijn grootmoeder zal houden, maar dan slaat de spijt toe, waardoor ik een nog ergere hekel aan mezelf krijg dan ik ooit aan haar heb gehad. Een gedachte doemt op in mijn hoofd: heeft mijn verlangen naar Dai Carabhille ervoor gezorgd dat ik de vrouw aan wie ik alles te danken heb verafschuw? Ik zet het van me af.

Gisela zegt op iets mildere toon: ‘Hij is een jongen, Ellie, en niet geschikt om te trouwen met een Briar.’

‘Dai zal wél met me trouwen als de tijd daar rijp voor is.’ Ik zeg het met meer overtuiging dan ik voel.

Gisela, met haar heksenwaarneming, weet het. Ze weet ook dat ik al verliefd op hem ben sinds de eerste keer dat ik hem zag, toen we allebei nog klein waren en ik hem op een afstandje gadesloeg, te verlegen om er werk van te maken. Dat ik zo intens veel van hem houd, dat ik het als mijn hartslag in mijn aderen voel. Toch weet ik niet helemaal zeker of hij de mijne zal worden. Mijn bovenlip begint te trillen en ik wend mijn gezicht af.

Grootmoeder zet twee vingers onder mijn kin en dwingt me om haar aan te kijken. ‘Ellie Briar, Dai Carabhille is een prima jongen. Goede mannen zijn schaars. Misschien is hij over een paar jaar een goede man, maar dat is hij nu zéker niet – en ik heb zo mijn twijfels over zijn toekomst, lieverd.’ Ze is even stil, zoals altijd voordat ze iets kwetsends gaat zeggen. ‘Ik kan onze veiligheid niet toevertrouwen aan zo’n lichtzinnige jongen, zelfs, nee, helemáál als die jongen jouw hoofd helemaal op hol laat slaan. En helemaal niet aan een jongen die nog lang niet klaar is met andere meiden.’ Ze schudt haar hoofd. ‘Wee je gebeente, meid. Je hebt een partner nodig die je ondersteunt in wat je doet, en je niet van je taken afleidt. Zoals Eira en haar Sally. Wij Briars moeten onze minnaars met zorg uitkiezen, dat is hoe we overleven.’

En ik wil haar nu ook kwetsen, dus ik sla een zo gemeen mogelijke toon aan als ik zeg: ‘En, is jou dat gelukt? Met grootvader Tobias?’

Die zit. Ze balt haar handen tot vuisten in haar schoot. Ik had het niet moeten zeggen. De daden van mijn grootvader hebben op ons allemaal hun littekens nagelaten.

Als Gisela weer spreekt klinkt ze schor, maar ferm. ‘Als je een les in keuzes nodig hebt, kind, laat mijn voorbeeld dan een waarschuwing voor je zijn.’

‘Het spijt me,’ zeg ik zachtjes.

‘Je bent negentien jaar, Ellie Briar, oud genoeg om zowel slechte

als juiste keuzes te maken. En oud genoeg om de gevolgen te aanvaarden – maar laat die gevolgen je familie niet beïnvloeden.’

Ik kauw op de binnenkant van mijn wang; het zachte vlees tussen mijn tanden helpt me concentreren. Ik slik en zeg wat ik eigenlijk had moeten zeggen om dit te vermijden: ‘Ik zal achter Audra staan, wat er ook gebeurt.’

‘Brave meid.’ Grootmoeder knikt. ‘Onbehagen is nu eenmaal nodig in het leven, Ellie, want hoe zouden we vreugde kunnen herkennen zonder contrast? Denk eraan dat je je familie op de eerste plaats zet, Ellie, overal en altijd, zelfs boven je eigen hart.’ Ze omhelst me, spreekt in mijn haar, dat goudbruin is zoals het hare ooit was; ze ruikt naar oude rozen. ‘We zijn tegenwoordig met zo weinig nog over, meisje van me. Ik heb toch niet al die jaren complotten beraamd en ons veilig gehouden om de familie Briar vervolgens in vlammen op te laten gaan door onzorgvuldigheid?’

Ze houdt me nog wat langer vast voor ze me voorzichtig van zich wegduwt. ‘Het laatste rapport is verstuurd vlak voordat... je weet wel. De volgende brief moet over een paar weken worden verzonden, goed?’ Ik knik. ‘Edgar zal hem komen halen op zijn terugreis.’

‘Ja, grootmoeder.’

‘Morgen is je eerste Nacht van het Heksenvuur, jaja, dat weet je maar al te goed. Denk eraan: alles moet vlekkeloos verlopen.’ Ze zwijgt een poosje, laat me even kauwen op de gedachte. ‘Zorg ervoor dat je nichten hun taken doen’ – geheel onnodige opmerking, alsof een van ons die plicht zou verzaken, alsof de anderen hún taken niet al jarenlang uitvoeren, maar ze zet me aan het werk zodat ik niet pieker, of in elk geval niet meer dan normaal – ‘en vergeet de lantaarns niet. Dat zou te gênant voor woorden zijn.’

‘Ja, grootmoeder.’

‘En Ellie?’

‘Ja, grootmoeder?’

‘Er zal wel iemand voor je opduiken. Degene die je nodig hebt.’

Ze kijkt me serieus aan. ‘Ik vraag je niet om het plezier van een echtgenoot aan je voorbij te laten gaan, ik vraag je niet om te worden zoals je oudtante, zoals zij ervoor koos om te zijn. Ik vraag alleen van je om te wachten en wijs te zijn.’

Als ik knik glimlacht ze en staat op. Ik blijf op de bank zitten staren naar de drie dingen op de schouw: een zwarte spiegel van lavaglas, een houtsnede en een ingelijst document. De spiegel is bedoeld om mee te voorspellen, maar dat kan niemand nog echt. De houtsnede verbeeldt een stel, zij zit en hij staat achter haar stoel (dezelfde stoel die nu nog aan Gisela’s bureau staat). Er zijn ook tekeningen van het stel, in sommige van de boeken op de planken, maar deze houtsnede vind ik het mooist omdat die zo gedetailleerd is; hun kenmerken en gelaatsuitdrukkingen zijn zo sprekend. Gilly en Sandor Briar zijn hier begonnen – of eigenlijk zijn ze hierheen gevlucht, hebben hier een thuis gevonden, een fundering, en zo’n driehonderd jaar later zijn we er nog steeds. Het hout is beschilderd, dus ik kan zien dat Gilly blauwe ogen en goudbruin haar had dat bij de slapen grijs werd, en dat ze weerbarstig grijnst; Sandors middelbruine haar is al flink grijs aan het worden, maar zijn ogen zijn lichtgroen en zijn blik is lief. Ik vraag me af of ze teleurgesteld in me zouden zijn. Het document – de dispensatie met het paarse schrift en de goudpaarse zegel – is onze veiligheidsgarantie.

Hoofdschuddend sta ik op om weg te lopen. Gisela giechelt terwijl ik de deur achter me dichttrek. Ze lacht me niet uit. Mijn grootmoeder denkt nog steeds aan St. Ogg’s; daar zal ze nog dagenlang om in een deuk kunnen liggen. Straks ga ik mijn nichten zoeken, maar ik moet eerst nog ergens anders langs.

‘**H**oe gaat het, Deirdre?’ Ik vraag het heel zachtjes, omdat ik haar niet wil laten schrikken, maar ze vertoont geen enkel teken dat ze me heeft gehoord.

Ik zie alleen de achterkant van haar hoofd, het asblonde, warrige haar dat ze niet meer heeft gewassen of geborsteld sinds ze zeven dagen geleden een kind heeft gebaar. Ze heeft zich helemaal niet meer gewassen, ook al heeft haar moeder haar geprobeerd daarvan te overtuigen. Beres Baines’ dochter ligt met haar gezicht naar de muur van de slaapkamer. Eerder was dit nog een mooie ruimte vol lavendeltinten en blauwe kleuren, de vloer gepolijst, het dressoir en de kledingkast van prachtig licht hout, het beddengoed van het fijnste textiel. Nu zijn de gordijnen dicht en is het enige licht afkomstig van een gedimde lamp; er hangt de stank van oud bloed en opgedroogde ontlasting, een muffe lichaamsgeur en vers braaksel. Deirdre houdt het kleine beetje voedsel dat Beres haar voert niet binnen. Ik vermoed dat ze alleen eet om haar moeder weer de kamer uit te krijgen, en het vervolgens in de po die onder haar bed staat uitkotst zonder zich druk te maken of ze die raakt of ernaast zit. Deirdre Baines was een van de mooiste meisjes in Silverton vóór dit hele gebeuren (een dubbelganger, wordt beweerd, van haar tante Seren, die is weggelopen). Vandaag lijkt ze, zoals de voorgaande dagen, eerder op een afgeragde pop.

Het komt allemaal niet als verrassing. Al voor ze een dikke buik kreeg, voordat iedereen zich realiseerde wat er met het enige kind van Beres Baines aan de hand was, werd ze somber en sprak ze alleen nog maar eenlettergrepige woorden, tot ze helemaal ophield met praten. De baby is nog niet begraven; hij ligt in het mortuarium dat naast Eira's ziekenzaal zit, al zijn A'Lees' Coffin-makers al wel bezig met het maken van een babydoodskist. Beres wilde het arme ventje niet in huis hebben, niet nu Deirdre zo breekbaar is, dus ze bakerde het jongetje in en gaf hem aan mij. Alleen tot haar dochter kan worden overgehaald om hem een naam te geven, pas dan is er een begrafenis. We vertrouwen onze doden niet aan de aarde toe zonder dat ze een naam hebben; in die staat zijn ze niet één, zijn ze verloren, gaan ze dwalen. Geen geesten, nee, want in Silverton komen geen geesten voor – maar een naamloze pasgeborene wordt iets heel anders... en het is slechts een kwestie van tijd voor Deirdres doodgeboren zontje in iets anders verandert.

Ik heb het kind ter wereld helpen brengen – de anderen van de familie Briar waren allemaal ergens anders en druk en het is nou ook weer niet zo dat ik het niet al honderd keer eerder heb gedaan; er waren geen complicaties bij de geboorte, het was op tijd, ging zelfs makkelijk. Alleen was het kind al dood.

Ik ga op mijn hoede op de rand van het bed zitten en leg een hand op Deirdres schouder, die is vermagerd; de botten steken uit alsof ze aan haar huid proberen te ontsnappen. Ze huivert en de beweging trekt door haar heen als een golf in een vijver. We hebben samen op school gezeten. Ze was altijd blij, lachte veel. Moeilijk te geloven nu. Ik ben elke dag bij haar wezen kijken en heb Gisela op de hoogte gehouden van haar voortgang, of het ontbreken daarvan. Vannacht heb ik nauwelijks geslapen omdat ik me zorgen maakte over wat ik vanochtend zou aantreffen – geen echte verandering, en dat voelt op de een of andere manier nog erger.

'Deirdre. Deirdre, zeg iets tegen me. Alsjeblieft.' Een lang mo-